

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש כז שבט תשפ"ב: הדרגת נרות: ירושלים: 4:34 תל-אביב: 4:48 חיפה: 4:38 מוצאי שבת: ירושלים: 5:49 תל-אביב: 5:50 חיפה: 5:48 ר"ת: 6:26

פרשת משפטים

שינון לתלמידים

המלמד תורה לתלמידיו, ישנן הדברים בסבלנות, בטוב טעם ובסדר נכון!

נלמד מהפסוק: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (פרק כא-א)
וכתב רש"י: אמר לו הקב"ה למשה, לא תעלה על דעתך לומר אשנה להם הפרק וההלכה ב' או ג' פעמים עד שתהא סדורה בפניהם כמשנתה, ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופירושו. לכך נאמר אשר תשים לפניהם, כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם. עכ"ל.

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל הורה למלמדים ולמגידי השיעורים, שיש ללמד את העניינים הנלמדים לפני התלמידים בבקיאות ובבהירות, בכדי שהתלמידים לא יתקשו להבין את הסוגיא הנלמדת. והיה אומר בדרך מליצה: אם חז"ל אמרו "דברה תורה כלשון בני אדם", א"כ בני אדם ודאי שצריכים לדבר בלשון בני אדם...

[ושמענו מרבינו הגרא"מ שך זצ"ל דוגמא עד כמה צריך המלמד לשים לב לכך, ולראות שהתלמיד הבין כראוי. וכך סיפר: פעם הוא בחן ילד של אחד האברכים על פרשת תולדות והילד הסביר מילה במילה: "אלה תולדות יצחק בן אברהם" יצחק היה הבן של אברהם. "אברהם הוליד את יצחק" - אברהם הוליד את יצחק. ושאלו הרב שך: אמור לי לסיכום, אז איך קראו לאבא של יצחק? והילד ענה מיד בבטחה: "הרבי לא דיבר על זה בכיתה"....]

הגרא"פ פרנק זצ"ל, כתב על דמותם הרצויה של המלמדים את הדברים הבאים: "עיקר הכל הוא שהמלמד צריך להיות זריז וממולח להשכיל ולהבין את נפש התלמיד ולהרגיש את הנקודה החסרה לו בהבנת הגמרא, למען העמידה על אמיתות הדברים, כי לא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול".
הגרא"מ שך זצ"ל היה משיב לשואליו, כי בבחירת מלמדים, יש להעדיף את המבוגרים על פני הצעירים, אף שלעתים המלמדים הצעירים יותר מלומדים... מכל מקום הזקנים מלמדים עם רגש רב כמו שמלמדים את בניהם והדבר חודר ללב הילדים ומשפיע עליהם.

ופעם נשאל הרב שך, האם מותר לפטר מלמד שאינו ממלא תפקידו כראוי? האם צריך להתחשב בהשלכות שיגרמו למלמד כשישאר ללא פרנסה? והשיב, כי פעם אירע בירושלים שפיטרו מלמד בלתי ראוי, והקימו בני משפחתו קול זעקה על כי נעשה עוולה גדולה להשאיר משפחה עם עשרה ילדים ללא מקור פרנסה.

והורה הגרי"ח זוננפלד זצ"ל להנהלה, שידאגו לו לפרנסה, אבל אין רשות לעשות זאת על חשבון ילדי הת"ת, ובלשונו: "תדאגו לו ללחם אך אל תתנו לו לאכול ילדים..."
הגרא"ל שטיינמן זצ"ל היה רגיל לומר למלמדים את הכלל הבא: "ללמד בחורים טובים - זה ה"עולם הזה" שלכם. ללמד בחורים בינונים - בשביל זה אתם מקבלים את התשלום החודשי. ללמד בחורים חלשים - זה ה"עולם הבא" שלכם..."

ענין של פיקוח נפש...

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל היה רגיל לומר: מרביץ תורה אמיתי, חייב להיות כולו שאול לתלמידיו תמיד, בלי שום תוספת של עיסוקים אחרים! פעם בשעת השיעור, הגיע אליו עסקן חשוב ונכבד, כדי לשוחח עמו בענין דחוף ביותר. אולם הוא הודיע לו כי לא יוכל להתפנות אליו, אלא רק לאחר השיעור.

ניסה הלה לשדל: "מדובר בענין הגובל כמעט בפיקוח נפש".... הגיב לו מניה וביה: "לדידי, גם אני אם אפסיק ח"ו מהשיעור הרי זה ענין של פיקוח נפש!"

וזאת ליהודה

תלמידים כבנים...

לפנינו דוגמא מופלאה ומאלפת, כיצד צריך מרביץ תורה להתייחס לתלמידיו: בחור, בוגר ישיבת מיר, נכנס לראש הישיבה **הגרנ"צ פינקל זצ"ל** באמצע הזמן וביקש לחזור לישיבה לאחר כמה שנים שלמד בישיבה אחרת.

אמר לו ראש הישיבה: "הייתי מסכים בחפץ לב, אולם עם מי תלמד בחברותא, הלא עכשיו באמצע הזמן כולם מסודרים". השיב התלמיד בפשטות: "מה הבעיה, אלמד עם ראש הישיבה!" נענה לו בפשטות: "בסדר!" [אף שכבר למד עם הרבה חברותות ימצא זמן גם ללמוד איתו].

הוסיף רבי נתן צבי לשאול: "היכן תישן, הרי עכשיו אין מקום באף אחת מדירות הישיבה?" ומיד השיב בעצמו: "תישן בביתו" וכך הוי. הבחור נכנס לביתו הקטן של רבי נתן צבי ברחוב ישא ברכה. רבי נתן צבי התעקש שהבחור יקבל חדר נפרד באומרו: "כמו שבביתך יש לך חדר נפרד, גם פה תקבל חדר נפרד..."

וכך עד סוף אותה שנה, במשך שמונה חודשים ישן אותו בחור בביתו של ראש הישיבה כשהוא ממשיך ללמוד עמו עד שסודר לו חברותא מתוך הישיבה.

עפ"י בכל נפשך

עלון "איטש לרעהו" פרשת משפטים הוקדש לעילוי נשמת **ר' יואל זאב בן ר' יוסף זרחל הלוי אינטרקט ז"ל**

נלב"ע כז שבט תשס"ח
ת.נ.צ.ב.ה.

לדבוק במדת האמת ולהתרחק מכל דבר העלול לגרום לו ולזולתו לשקר!

נלמד מהפסוק: "מדבר שקר תרחק" (פרק כג-ז) ופירש הספורנו: מכל דבר שיוכל לסבב שקר כאמרם ז"ל: הוי זהיר בדברך שמא מתוכם ילמדו לשקר. עכ"ל. והיינו שהזהירות מלגרום לרעהו לשקר נכללת בציווי "מדבר שקר תרחק". וכפי הדוגמא שכתב רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים - תתרכ"ב): אם תראה בני אדם מתלחשים ואתה חפץ לדעת מה מתלחשים, אל תשאל להם, פן תעשה אותם שקרנים, שאילו היו חפצים שתדע היו מגידים לך, ועתה שאין חפצים שתדע, יגידו לך שקר.

ידועים דברי חז"ל שהתירו בכמה מקומות לשנות מן האמת. כגון מפני דרכי שלום (ויבמות סה). או כדי להציל את הזולת מבושה (סנהדרין יא). או מי שקנה מקח רע ישבחנו בעיניו לבל יצטער, או לשבח את הכלה לפני החתן (כתובות יז).

ויש לעיין, האם מי שמשנה כדיבורו עפ"י ההיתר הזה של חז"ל, נחשב שדיבר אמת או ששיקר ברשות חז"ל? **הגרא"א דסלר** כתב (במכתב מאלהו - ח"א) בזה"ל: "לפעמים צריך דוקא לשנות כשהאמת לא יועיל אלא יזיק... ומה שנראה כשקר מביא לתכלית של אמת. נמצא שאמת הוא מה שמביא לטוב ולרצון הבורא".

ולפי"ז ביאר הרב דסלר שהערמה שעשה יעקב אבינו עמוד האמת, היה "אנוס עפ"י הדיבור ולא כיוון לרצון עצמו כלל אלא רק להוציא לפועל התכלית הנרצה מה', ושקר לשם אמת כזה, הוא הוא האמת!"

הגה"צ רבי משה אהרן שטרן זצ"ל הביא (בבית ומנוחה) ראיה לכך ממה שאמרו חז"ל (סנהדרין ו): על אהרן שהיה אוהב שלום וכו' ועליו נאמר "תורת אמת היתה בפיהו ועוולה לא נמצא בשפתיו", אף שכידוע היה משנה מהאמת כדי לעשות שלום בין אדם לחברו, ובכל זאת נאמר עליו "תורת אמת היתה בפיהו" וגו' מוכח מכאן שגם השינוי הוא חלק מהאמת.

ובאמת מצאנו מפורש כן בריטב"א על מה שאמרו חז"ל (כתובות טז). כיצד מרקדין לפני הכלה, שלדעת בית הלל ניתן לומר על הכלה שהיא נאה וחסודה, אף שבאמת היא כעורה. ולכאורה איך מותר לשנות מן האמת? וביאר הריטב"א דכל שהוא מפני דרכי שלום אין בו משום "מדבר שקר תרחק".

ראיה לכך הביא **הגרי"ש אלישיב** זצ"ל (בספר הערות ר"ה) ממה שאמרו בגמרא (ר"ה כו). אמר רבי שמעון בן לקיש, כשהלכתי לתחום קו-ניטרייא, היו קוראים לכלה 'נינפי' שהוא מלשון הפסוק יפה נוף משוש כל הארץ. הרי להדיא שלכל כלה, גם כעורה, קראו בלשון "יופי".

אלא שלכאורה יסוד זה [שהמשנה דיברו לצורך, נחשב אמת] צ"ע מהמסופר בגמרא (סנהדרין צז). על רב טביומי שנזדמן למקום אחד ששמו קושטא, ובו כל אנשי המקום דיברו אמת ורק אמת ולא שינו בדיבורם, ועל כן היתה שורה ברכה במקום זה שלא מת בו אדם קודם זמנו.

רב טביומי נשא אישה וגר שם ונולדו לו שני בנים. פעם ישבה אשתו וחפפה ראשה. באה השכנה ושאלה עליה, ואמר לה רב טביומי שאיננה בבית ומתו לו שני בנים. שאלוהו אנשי המקום: "מאי האי?" סיפר להם המעשה. אמרו לו: בבקשה ממך, צא ממקומנו ואל תגרה בנו את המוות. הרי מוכח ממעשה זה שאף ששינה בדיבורו לצורך, בכל זאת נחשב שקר שבגללו מתו בניו! **ושמא** נוכל לתרץ שרב טביומי היה יכול לענות באופן שלא יהיה שקר מפורש, כמו שכתב **רבי יהודה החסיד** זצ"ל (בספר חסידים - תרמב) שגם כשנאלץ

שלום-רק עם האמת...

כת ה'משכילים' בדורו של המהר"ם שיק זצ"ל, ביקשו ממנו שהיראים - שומרי התורה יעשו עמהם שלום, שהרי אמרו חז"ל (ויבמות מסה): "גדול השלום".

השיב להם המהר"ם שיק: "כתוב "האמת והשלום אהבו" (זכריה ח-יט) ופירשו הקדמונים, מדוע הקדים הכתוב "אמת" לפני ה"שלום"? אלא משום שהוא תנאי שאין לעשות שלום אלא רק עם האמת, אבל מן השקר, מצוה להתרחק עד הקצה האחרון.

זהו גם פירוש התפילה: "עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום"... **אנו** מבקשים רק על שלום המושפע מן השמים שכולו אמת. וכשם שהקב"ה "עושה שלום במרומיו", כן "יעשה שלום עלינו", היינו שלום שכולו אמת! **דברי יואל**

"היאך אעשה שקר בנפטי"...

מעשה אירע בעיירה קטנה שלא היה בתוכה מקוה טהרה. הדבר נודע ל**כ"ק האדמו"ר רבי נחום מטשרנוביל** זצ"ל, ונחרד מכך. הוא פנה מיד לאחד ממכריו ומקורביו שהיה אדם עשיר ואמר לו שהוא מוכר לו חלקו בעולם הבא במחיר שיבנה מקוה באותה עירה.

תמחו החסידים על פשר מעשהו, ענה להם רבי נחום בתמימות: בתורה כתוב "ואהבת את ה' אלקיך... בכל מאודך"... ופירש רש"י "בכל מאודך - בכל ממונד". את הפסוק הזה אני אומר פעמיים בכל יום שחרית וערבית. ואני שואל אתכם, יהודי כמוני שאין לי אף פרוטה אחת, איך אני יכול לשמור מוצא שפתי לאהוב את ה' בכל ממוני ולא לעשות שקר בנפטי?

"ואולם אם יש לי איזהו חלק בעולם הבא, וישנם אנשים שמעריכים את חלקי זה בממון ממש. הלא מחוייב אני למכור את רכושי זה כדי לקיים את מצות אהבת ה' בכל ממוני, ולא לעשות חלילה את דברי פלסטר.

ויקהל משה

קדוק על דבר אמת...

ידוע היה **כ"ק האדמו"ר משינאוא** - **רבי יחזקאל שרגא הלברשטאם** זצ"ל בדקדוקו על דבר אמת. וסיפר **הגה"צ רבי יושע בוקסבוים מגלנטא** זצ"ל, שפעם ניגש אליו יהודי בשעה שהתכוון ליטול ידיו לסעודה שלישית בש"ק בין השמשות, ובישר לו שזה עתה נולד לו בן ושואל אימתי עליו לעשות את הברית האם בשבת או ביום א'?

לא ענה רבי יחזקאל מאומה, אלא קודם כל נטל ידיו וברך ואכל כזית פת, ורק לאחר מכן השיב שימול את הבן ביום ראשון. והסביר הרב מגלנטא, שהסיבה שלא ענה לו מיד, מכיון שהיה זה אחר השקיעה והרבי לא רצה להוציא מפיו שעכשיו זה כבר ספק לילה כאשר הוא עצמו עומד לסעודה שלישית של שבת, לכן המתין עד לאחר בציעת הפת ואז השיב לו.

רבינו הקדוש משינאוא

על טהרת האמת...

פעם הצליחו כמה ממנהלי ישיבת באר יעקב להפגיש את ראש הישיבה **הגרמ"ש שפירא** זצ"ל עם נגיד עשיר. מנהגו של העשיר היה לתרום אך ורק בנינים למוסדות. ואמנם באותה עת לא היה חסר בנין לישיבה, אך ברור היה שעם התפתחות הישיבה בעתיד, יזדקקו לבנין חדש.

על כן נכנסו יוזמי הפגישה אל ראש הישיבה וביקשוהו שאם יודיע העשיר על רצונו לתרום בנין לישיבה, יסכים לקבל, שהרי אין זה שקר, כי מה ההבדל בין אם זקוקים לבנין היום או מחר...

ואכן קיבל ראש הישיבה את הנדיב במאור פנים ובחביבות מופלגת, פנה הנדיב ואמר: "שמעתי כי זקוקים אתם לתרומה, בנין חדש לישיבת באר יעקב. ובכן, אני מרים בזה את תרומתי"....

השיב לו הרב שפירא על אתר: "ישר כחך, אבל מה נעשה ועתה אין זקוקים אנו לבנין. ב"ה לכל בני הישיבה יש מקום". הנדיב בהגינותו טרח לציין כי אין בכוננתו לתרום מאומה זולת בנין... אך הרב שפירא החזיר לו במאור פנים: "אם כך, תן את הבנין לישיבות הזקוקות לכך"....

לשמש שם אהל

המשך - "מדבר שקר תרחק"

חינוך למדת האמת...

האשה הצדקנית ק. מונק ע"ה שימשה כ"אם בית" לילדי מוסד "בתי אבות" של פוניבז' וסיפר המחנך הוותיק **רבי משה טורק** זצ"ל (בשיחה שהתקיימה במעונו): פעם קראה לאחד מילדי המוסד ואמרה לו: "מהר החלף את בגדיך ולבש את בגדי השינה!" הילד נבהל מעט. הוא ידע שבמוסד, בקשה כזו באמצע היום נעוצה בדרך כלל בחול... "שמא חולה אני ואינני יודע על כך" - תהה הילד. אך ידע שיש לקיים את בקשתה כי וודאי דורשת את טובתו.

בעודו שוכב וחושב, נפתחה הדלת וגברת מונק נכנסת וישבה לצידו. "בני היקר, שמא הנך חולה?" שאלה. "לא! ממש לא!" השיב הילד שפליאתו מעתה גברה שבעתיים. מדוע סבורה שהוא חולה!?

ואז המשיכה גברת מונק: "שמעתי בני, מהמלמד שלך, שהיום הוצאת דבר שקר מפיך. מי שלא אומר אמת, בהכרח שאינו בקו הבריאות! כאשר האדם בריא בנפשו ובנשמתו, הוא לא יסבול דבר שקר..."

הילד הסמיק, הבין את המסר והפנים אותו. הבטיח לגברת מונק ובעיקר לעצמו שמהיום יתרחק מהשקר ולא ישוב עוד לכסלו...

מתוך מאמר

לשנות בדיבורו לצורך, ישתדל לשנות באופן ש"לא יהיה נראה כל כך שקר לגמרי". ולכן נתבע משמים על כך.

כששהה פעם כ"ק האדמו"ר רבי ישראל מויז'ניץ זצ"ל (בעל 'אהבת ישראל') להבראה בעיר דורנא וערך שולחנו בסעודה שלישית בש"ק. נכנס לשם "רבי" שהיה מדבר בשבחם של המשכילים והרפורמים. שינה הרבי ממנהגו [שלא לומר ד"ת בערי הנופש] וביאר בדרך צחות את אמרת חז"ל (שבת קד). "שקר מקרבן מיליה" [האותיות מסדר הא-ב קרובות] "אמת מרחקן מיליה" [האותיות רחוקות]. בביאור הבא (מובא בקדוש ישראל -ח"ב):

אדם שמחזיק בדרך האמת - "מרחקן מיליה" - המלים רחוקות מפיו. אינו אומר מיד כל העולה על לבו שכן מחוייב הוא אך ורק לאמת. ואולם "שקר מקרבן מיליה" - המחזיק בדרך השקר, קרובות אצלו המלים לפיו שכן מרשה לעצמו לומר ככל העולה על רוחו ללא מעצור.

הוסיף הרבי לרמוז זאת בפסוק "ויסעו מאתם וישב על פי החירות אשר על פני בעל צפון" (במדבר לג-ז) - "אתם" - אותיות "אמת" ללמדנו שמי שנוסע מהאמת ומתרחק ממנה - מגיע ל"פי החירות" - מרגיש חירות ופיו משוחרר לומר מכל מה שירצה, אף דברי שקר. ומה סופו? סופו שמגיע "על פני בעל צפון" שזה עבודה זרה. מעון שקר יכול האדם להתדרדר עד לשאל תחתיה...

מניעת צער מהזולת

להרנין לב אלמנה...

מעשה באדם שהגיע עם דודתו האלמנה לביתו של הגה"צ רבי **מרדכי צוקרמן** זצ"ל. האחין חשב שבוודאי תכנס אך לרגעים אחדים, תתברך בברכות החמות שרבי מרדכי מרעיף ותצא מעודדת ושבעת רצון. אולם תחת זאת ישבה האלמנה שעה ארוכה כשהיא מספרת סיפורים רבים על בעלה המנוח, על פעליו הרבים, על מחלתו ופטירתו ועל קשיי בדידותה, על ילדיה ונכדיה וכו'.

רבי מרדכי, כדרכו, האזין בסלבנות רבה ובהארת פנים, מקשיב ומתעניין ושואל, מיעץ כשצריך, מהנהן כשדרוש והשיחה מתארכת ללא גבול כשקיצה אינו נראה באופק... רבי מרדכי הבחין באחין שיושב בחוסר נוחות, מתוך רגשות אשמה שהוא שגרם לרבי מרדכי לכלות זמנו היקר...

נטל רבי מרדכי, תוך כדי שיחתו עם האלמנה, פיסת נייר ורשם לו בהחבא: "לב אלמנה ארנין..."

יחיד ודורו

לעודד לנחם ולהרנין...

סח הגר"י זילברשטיין שליט"א: "יכולני להעיד על מו"ח הגר"ש **אלישיב** זצ"ל שלמרות שזמנו מצומצם עד מאוד, וכל דקה מנוצלת אצלו עד תום, עד כדי כך שגם אני, אם אאחר בדקה או שתים לתור שנקבע לי אצלו, אצטרך להמתין אחר כך זמן רב, בכל זאת למרות הכל, היה הרב אלישיב הולך לביתו של אלמנות, לא רק בימי ה"שבעה" אלא גם שנים רבות לאחר פטירת הבעל, ויושב שם מדבר על ליבן לעודדם ולנחמם.

"כאשר שאלתיו פעם: "רבי, כיצד הנך מוצא את הזמן לכך?" השיב לי: וכי מצות "לב אלמנה ארנין" אינה חשובה דיה שאשקיע מזמני למענה?"

הלמות עמלים - ח"ב

לא לגרום צער וטרחא...

רגיל היה הגאון **מטשיבין** לספר על הגר"ד בהר"ן זצ"ל שהיה מיקל בשאלות בהלכות הפסח. וכשנשאל על כך רבי דוד, "היתכן? הלא כל הפוסקים מחמירים בהלכות הפסח וכיצד אתה מיקל!?"

על כך היה משיב: "יש לי הרבה חומרות לעשות ואילו הייתי יודע שאתם תעשו זאת בעצמם הייתי אומר לכם אותם, אבל יודע אני שתטילו אותם על נשותיכם וזה אינני רוצה כי כבר יש להן מספיק עבודה..."

הלמות עמלים

שלא לגרום עינוי וצער לזולתו [ובמיוחד לאלמנה ויתום]!

נלמד מהפסוק: "כל אלמנה ויתום לא תענון" (פרק כב-כא)

וכתב רש"י: הוא הדין לכל אדם אלא שדיבר הכתוב בהוה, לפי שהם תשושי כח ודבר מצוי לענותם. ובמכילתא (פרשה יח-קעט) נחלקו תנאים בזה: "כל אלמנה ויתום לא תענון" אין לי אלא אלמנה ויתום, שאר כל אדם מנין? תלמוד לומר "לא תענון" דברי רבי ישמעאל, רבי עקיבא אומר אלמנה ויתום שדרכן לענות, בהן דיבר הכתוב.

האלישיך הק' זצ"ל מבאר, כי אף שאצל כל אדם הדין הוא שהמוסר דינו לשמים נענש הוא תחילה, כי היה עליו לפנות קודם לב"ד של מטה אך ביתומים גם "אם צעוק יצעק אלי" [ולא לב"ד] "שמוע אשמע צעקתו", שכן טבעי הוא שילד, בצר לו, צועק בראשונה אל אביו, והש"ת אבי יתומים.

עוד מבאר האלישיך כפל הלשון "ענה תענה". "צעוק יצעק" ו"שמוע אשמע". כי עינוי היתומים כפול משאר אדם, כי בזה נזכר מצערו האישי שאין לו אב שיעזור לו, וממילא גם צעקתו כפולה, ובהתאם, גם שמיעתו של הקב"ה יתירה.

מצינו במספר מקומות בתורה ציווים שונים שמטרתם למנוע צער מתשושי הכח שדבר מצוי הוא לענותם. רעיון מענין הביא הגאון **רבי יעקב ניימן** זצ"ל (בספרו **דרכי מוסר** - פר' בהר) בשם הגאון **רבי אהרן בקשט** זצ"ל, כיצד חסה התורה על העני שלא לצער, ואלו דבריו:

"לכאורה צריך להבין: מדוע אמרה תורה להשאיר פאה מן הקמה והעני יבוא ויקצור, וכי לא היה טוב יותר שבעל השדה יקצור והעני יקח בלי שיצטרך לטרוח ולקצור בעצמו!?"

אלא הטעם הוא, שהתורה הקדושה לא רצתה לצער את העני, כי כמו האמא, כשכועסת על בנה, שולחת לו אוכל על ידי שליח ובוודאי יש לו צער מכך שאינו מקבל את האוכל היישר מיד אמו, כך העני שלא זכה שיהיה לו חלק בארץ הקדושה, ויצטרך לאכול מזולתו, ודאי יצטער מאד על כך, על כן אמרה תורה שהעני בעצמו יקצור, כדי שיקח את האוכל ישר מאדמת ציון אמנו.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

מי כעמך ישראל...

מזל טוב - לפני כשנה נולד לנו נכד! וואם לא הספקתם לאחל מזל"ט בלידה, תאחלו ליום-הולדת...

אנחנו מתגוררים בבני-ברק, והברית הייתה אמורה להתקיים בישוב הפסטורלי 'מיצד' שבגוש-עציון.

יום קודם שכרתי רכב גדול ומפנק, כזה שיוכל להכיל בנוחות גם את חמותי המבוגרת עם העוזרת הפיליפינית שלה, וגם מזון לסעודת המצווה. הברית הייתה אמורה להתחיל בשעה 01:00 בצהריים אבל יצאנו מאוד מוקדם, כי רצינו להספיק לפני זה לנחם אבלים בישוב 'טלז-סטון', ועוד להגיע לברית מוקדם.

עד הכניסה לטלז-סטון הייתה הדרך חלקה ונעימה, אך לפתע הרחנו ריח חרוך חזק. תוך שניות החל עשן סמיך לצאת ממכסה המנוע!

בסייעתא דשמיא כבר היינו בשער הישוב.

עצרנו מיד והוצאנו את כל הנוסעים מהרכב בזריזות. במשך כל אותו זמן הלך העשן והתגבר. לאחר שמילטנו את הנפש הזדרזנו להציל גם את הרכוש במהירות - ובפרט את המזון שאמור לשמש לסעודת המצווה...

קעבור שתי דקות כבר היה חלקו הקדמי של הרכב אפוף להבות, ולא חלפו יותר מעוד שתי דקות עד שכל הרכב בער כ"מדורת ל"ג בעומר"...

* * *

הלב התמלא בהודאה ושמחה שיצאנו מהאירוע בשלום, אבל מהר מאוד קלטנו שעכשיו אין לנו זמן לשמוח אלא צריך לראות איך מתארגנים הלאה...

אנחנו עומדים בצד הכביש עם אשה מבוגרת בת תשעים בלי עין הרע + סעודת ברית וכל מה שעומד לרשותנו זה רכב-שרוף...

דבר ראשון התקשרנו לחברה שהשכירה את הרכב, על מנת שתדאג לנו לרכב-חלופי. אבל בינתיים חלף זמן מאוד יקר עד שקלטנו שהדרך הכי מהירה תהיה לקחת מונית. השעה כבר הייתה 12:30 אך גם מונית לא הצלחנו להשיג. טלפונים לפה וטלפונים לשם - ואנחנו עדיין תקועים בצד הדרך באותו מצב.

שום דבר לא זו - חוץ מה'טויוטה' הישנה שלפתע הגיחה מולנו. הנהג מספר לנו שהבת שלו עִדְכָּה אותנו על המשפחה שנתקעה בשערי הישוב, והוא חושב שיש לו פתרון לבעיה:

"סעו לשלום - המפתחות בפנינו!"

היינו המומים. למה שניקח לו את הרכב? הוא לא הכיר אותנו, מעולם לא ראה אותנו ולא שום דבר. רק שמע על אנשים במצוקה והחליט מיד כיצד לפתור להם את המצב.

מכיוון שברירה טובה יותר לא ניצבה באופק, הכנסנו את האנשים לרכב, העמסנו את הציוד והתארגנו לנסיעה. נכון. היה יותר צפוף מאשר ברכב הקודם - אבל "טוב הכלב החי מהאריה המת". לקחנו מהאיש המתוק הזה את מספר הטלפון שלו ויצאנו לדרך.

השעה 02:00 בצהריים ואנחנו מגיעים למקום הברית. הגענו אחרונים כי האירוע כבר היה אמור להתחיל שעה קודם לכן - אבל חיכו לנו...

* * *

האירוע המרומם מאחורינו ואנחנו חוזרים לטלז-סטון כדי להחזיר את הרכב. אני מודה לבעלים באופן נרגש. באמת - הוא הציל אותנו! אבל הוא לא מתחיל להבין על מה אני מדבר, הוא מסביר לי באמת ובתמים - וגם מצליח לשכנע אותי - שהוא נהנה מההתרחשות, הרבה יותר ממה שאני נהנית!

הייתכן!!

"כן! יש לנו במשפחה מצב רפואי מסוים ואנחנו מחפשים זכויות בנרות. אני מודה לכם שְהִמְצַאתֶם לנו את הזכות הנפלאה הזו!"

לא יאמן! עזבתי את הבית שלו עם תחושה שלא הוא זה שפטר עבורי בעיה רצינית אלא להיפך: שאני הוא זה שפטרתי עבורו בעיה רצינית. פשוט כך.

* * *

טוב. עכשיו צריך לחזור מטלז-סטון לבני-ברק. אני מתחיל לבדוק את סדרי התחבורה במקום ופתאום אני פוגש אדם מוכר. שֶׁכֵּן שלנו מבני-ברק שעבר להתגורר בטלז-סטון: "אווהו מה אתם עושים פה!" - הוא מתפלא.

אני משתף אותו במאורעות היום המופלא הזה והוא מיד קובע בשבילנו:

"אתם חוזרים עכשיו הביתה עם הרכב שלי". הוא לא חושב פעמיים, ולא נותן לנו לחשוב אפילו פעם אחת. זהו. מחר הוא בלאו-הכי מגיע לבני-ברק לקניות, ואז הוא כבר יקח מאיתנו את הרכב בחזרה.

זה היה טוב מידי בשביל להיות אמיתי, אבל זו האמת על עם-ישראל!

נשלח ע"י נתן לנדשטיין - בני ברק

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il